

MẸ SAO BIỂN

Với những ai đã từng sống dưới mái trường Tiểu Chung viện tọa lạc nơi mảnh đất thuộc giáo xứ Thanh Hải - Nha Trang, thì tên gọi “Sao Biển” như gắn liền với cuộc đời của họ. Dẫu xa rồi, dẫu tất cả chỉ còn là dĩ vãng, nhưng những dấu ấn nơi vườn ươm xưa vẫn gần gũi, thân thương khi được một ai đó nhắc về. Nhạc sĩ Đỗ Vy Hạ đã từng viết trong ca khúc “*Sao Biển, người mẹ yêu*” của anh rằng, dẫu lưu lạc khắp năm châu bốn biển, dẫu ra đi giữa chốn hồng trần hay dâng mình tận hiến, Mẹ Sao Biển vẫn ôm từng đứa con của Mẹ trong cuộc sống vui buồn. Để lý giải phần nào sự gắn bó đầy tình mẫu tử thiêng liêng ấy, xin gọi lên nguồn gốc cũng như ý nghĩa của tên gọi Sao Biển đối với cuộc sống của anh em chủng sinh Sao Biển.

MARIA - SAO BIỂN

Theo Tin mừng Thánh Luca, Maria là tên người trinh nữ được thiên sứ báo tin sẽ sinh hạ Chúa Giêsu - Đấng Cứu Thế (x. Lc 1,27). Đây là tên Thiên Chúa đã chọn cho một thiếu nữ thành Nagiarét. Maria là danh xưng được sử dụng trong tiếng Hy Lạp và La Tinh. Trong tiếng Do Thái Maria là *Myriam* hay *Miriam/Miryam*. Với tiếng Aram¹, Maria là *Maryam/Mariam*. Từ cái tên Maria của Đức Mẹ, các thánh và các học giả đã giải thích với nhiều tính biểu tượng khác nhau.

Trước hết, theo một số học giả Kinh thánh, *miryam* trong tiếng Do Thái là từ kép bao gồm hai yếu tố: *mar* (đắng) và *yam* (biển). Ý nghĩa “biển đắng” như ám chỉ sự đau khổ, đắng cay của Mẹ Maria dưới chân thập giá và những giọt nước mắt đẫm đau của người trong cuộc đời làm Mẹ Đấng Cứu Thế.

Theo một cách giải thích khác, *miryam* có nghĩa là “giọt nước biển cả” (x. Is 11,15) mà biển cả là Thiên Chúa. Vào khoảng năm 390, khi dịch tác phẩm *Onomasticon* (một tự điển các tên riêng trong Kinh thánh) của thánh Eusêbiô thành Cêsarê, thánh Giêrônimô đã chuyển *miryam* thành “*stilla maris*” (tiếng La Tinh có nghĩa là giọt nước biển cả). Sau đó, “*stilla maris*” được

---

¹ Aram là ngôn ngữ được sử dụng để nói vào thời Đức Mẹ.

đổi thành “*stella maris*” (ngôi sao biển) theo tiếng La Tinh địa phương của các tá điền thời bấy giờ hoặc do một sự nhầm lẫn nào đó khi sao chép. Tuy nhiên, điều này đã mang đến cho Đức Maria một tước hiệu mới là “Sao Biển”/sao Bắc Đẩu hay “*sao mai sáng*” như đọc trong kinh cầu Đức Mẹ. Dựa trên thói quen của người đi biển thời xưa, họ thường nhìn lên các ngôi sao để tìm và chọn hướng đi, việc gọi Đức Maria là Sao Biển như ám chỉ việc Mẹ dẫn đưa những người con tội lỗi trở về với bến bờ vĩnh cửu. Như thế, tước hiệu Đức Mẹ Sao Biển đã xuất hiện vào khoảng thế kỷ thứ V với người khởi xướng là thánh Giêrônimô (+420).

Tuy nhiên, một cách diễn đạt khác cho rằng, từ kép *miryam* bao gồm “*mart*” và “*yam*” có nghĩa là “bà chúa/đức bà/nữ vương của biển cả” (x. Đn 4,16). Vì vậy, Đức Mẹ còn có một danh hiệu khác là “Đức Bà của biển”.

Như thế, dựa trên nền tảng Kinh thánh cũng như truyền thống Giáo hội, có thể thấy rằng những cách giải thích về tên gọi Maria của Đức Mẹ phần lớn đều liên quan đến biển. Trong đó, cách giải thích phổ biến nhất là Đức Mẹ Sao Biển. Và rồi, từ thế kỷ XVI (khoảng năm 1513), vào ngày 12 tháng 9 hằng năm, tên của Mẹ được tôn kính với lễ Danh thánh Đức Maria, tức bốn ngày sau lễ Sinh nhật của Mẹ.

ĐỨC MẸ SAO BIỂN: NGÔI SAO DẪN ĐƯỜNG VÀ NGÔI SAO HY VỌNG

Ave Maris Stella (Kính chào Mẹ Sao Biển) - Một thánh thi cổ có từ sau thế kỷ thứ VIII đã tóm tắt hoàn hảo về vai trò của Đức Maria theo ý nghĩa tên của Mẹ rằng:

*Kính chào Mẹ là Sao Bắc Đẩu,
Đáng mệnh danh Hiền Mẫu Chúa Trời,
Chói loà trinh tiết gương soi,
Cửa vào cõi phúc tuyệt vời thiên cung.*

*Ơi Trinh Nữ siêu phàm khôn ví,
Ơi hiền hoà tuyệt thế Nữ Trinh,
Cứu đoàn con khỏi tội tình
Trở nên thanh khiết hiền lành từ đây!*

*Xin giúp sống chuổi ngày trong trắng,
Mẹ dẫn đường là chẳng phải lo,
Mai ngày gặp Chúa Giêsu,
Vui mừng hưởng phúc thiên thu chan hoà.*

(Thánh thi Kinh Chiều II - Đức Trinh nữ Maria)

Vào thời Trung cổ, một số vị thánh đã đề cập đến ý nghĩa biểu tượng của tên gọi Mẹ Sao Biển như sau:

Thánh Bonaventura (1221-1271) đã đón nhận tất cả những ý nghĩa của tên Maria. Ngài kết hợp các biểu tượng lại với nhau và mặc cho mỗi biểu tượng một ý nghĩa thiêng liêng riêng: là biển cay đắng, là ngôi sao

biển, là đấng chiếu soi hay ánh sáng, là Đức Bà. Cách cụ thể, Mẹ Maria là biển cay đắng đối với ma quỷ, là Sao Biển của nhân loại, là ánh rạng ngời cho các thiên thần, là Đức Bà đối với thụ tạo.

Thánh Tôma Aquinô (1225-1274) cũng nhắc lại biểu tượng về Đức Mẹ khi sánh ví rằng, những thủy thủ được hướng dẫn vào bến cảng nhờ ngôi sao biển thế nào thì các Kitô hữu sẽ cũng đạt đến vinh quang nhờ sự chuyển cầu của Mẹ Maria như vậy. Vì thế, Đức Mẹ có nghĩa là Ngôi Sao Biển.

Trong khi các học giả vẫn đang tranh luận về cách giải thích chính xác cho danh xưng của Mẹ, Giáo hội đã chấp nhận những giải thích thánh thiện theo truyền thống và coi Mẹ Maria là “Ngôi Sao Biển”. Mẹ là Đấng mà tất cả chúng ta vẫn ngược trông lên, để làm theo sự hướng dẫn của Mẹ trong những cơn giông tố cuộc đời.

Bên cạnh đó, Sao Biển hay Sao Bắc Đẩu/Sao Mai còn là biểu tượng của niềm hy vọng tin tưởng. Biểu tượng ấy giúp con người không sợ bị lạc hướng trên đường trần gian như nhận định của Đức Giáo hoàng Bênêđictô XVI:

“Lạy Mẹ Maria, Mẹ Thiên Chúa, Mẹ chúng con, xin dạy chúng con biết tin, cậy, mến cùng với Mẹ. Xin chỉ cho chúng con đường đến Vương quốc của Con Mẹ! Ôi Ngôi Sao Biển, xin hãy chiếu sáng và hướng dẫn chúng con trên hành trình trần gian”

(Tông huấn Spe salvi, 49)

TIỂU CHŨNG VIỆN SAO BIỂN

Giáo phận Tông tòa Nha Trang được thành lập ngày 5.7.1957.

Ngày 15.03.1958, Đức cha Marcelô Piquet Lợi - vị Giám mục tiên khởi của Giáo phận đã đặt viên đá xây dựng Tiểu Chủng viện tại khu đất rộng khoảng 4ha, sát bờ biển Đồng Đế, thuộc Giáo xứ Thanh Hải. Về mặt hành chánh, phần đất của Tiểu Chủng viện thuộc xã Nha Trang Đông, quận Vĩnh Xương, phía Bắc Nha Trang.

Đến ngày 15.09.1958, Tiểu Chủng viện đón nhận lớp chủng sinh đầu tiên. Đức cha Marcel Piquet Lợi đã đặt tên cho vườn ươm ơn gọi này là Tiểu Chủng viện Sao Biển, lấy Lễ Sinh nhật Đức Trinh nữ Maria (ngày 8.9 hằng năm) làm bản mạng.

Việc sử dụng hai chữ “Sao Biển” để đặt tên cho chủng viện như muốn nói lên lòng kính mến đặc biệt của Đức cha dành cho Đức Mẹ. Đồng thời, đó cũng là lòng tín

thác của ngài khi trao phó cho Mẹ Maria công việc đào tạo các linh mục tương lai của giáo phận. Ngoài ra, một lý do khác khi nói về tên gọi *Stella Maris* - Sao Biển có thể là vì vị trí tọa lạc của Tiểu Chủng viện này. “Sao Biển” thường được các cơ sở, tổ chức gần biển, hay liên quan đến các hoạt động hàng hải trên khắp thế giới, trong đạo cũng như ngoài đời dùng để đặt tên.

Bên cạnh đó, một điểm khá thú vị rằng, Đức cha Marcel Piquet Lợi cũng đã chọn Đức Mẹ là bản mạng của Giáo phận Nha Trang với tước hiệu Mẹ Vô Nhiễm Nguyên tội. Ngài đặt tên cho hội dòng nữ giáo phận do chính ngài thiết lập là Dòng Khiết Tâm Đức Mẹ (mừng Bản mạng Lễ Trái Tim vẹn sạch Đức Mẹ).

TƯỢNG ĐỨC MẸ SAO BIỂN

Đi liền với tên gọi của chủng viện là tượng Đức Mẹ đã có từ ngày thành lập cơ sở này. Bức tượng được đặt ở vị trí trung tâm của sân trước Tiểu Chủng viện và hiện nay được đặt tại phòng Khánh tiết Đại Chủng viện Sao Biển Nha Trang. Tượng Mẹ Sao Biển được làm bằng xi-măng, sơn màu trắng và được tạo hình với những đường nét thẳng, đơn sơ.

Khác với các tượng Đức Mẹ quen thuộc tại Lộ Đức, Fatima, La Vang, hay Đức Mẹ ban ơn, ... bức tượng này diễn tả một Đức Mẹ đứng thẳng trong tư thế cầu nguyện. Khuôn mặt Mẹ dịu hiền, đôi mắt nhìn xuống, đôi tay chắp lại trước ngực, với những nếp áo choàng đơn giản và có tràng chuỗi bên cánh tay phải. Toàn bức tượng toát lên sự thánh thiện, tinh tuyền như muốn mời gọi mọi người, cách riêng các chủng sinh Sao Biển bắt chước tâm tình của Mẹ là luôn luôn lắng nghe và suy niệm Lời Chúa trong lòng.

Thật vậy, Đức Mẹ Sao Biển luôn chiếm một chỗ đứng đặc biệt nơi đoàn con cái Sao Biển. Theo dấu các tông đồ xưa, cầu nguyện cùng Mẹ Maria trong khi chờ đợi Chúa Thánh Thần hiện xuống với Giáo hội (x.Cv 1,24), mỗi tối thứ bảy hằng tuần, Đức Mẹ vẫn là trung tâm điểm để quy tụ các tiểu chủng sinh đến gần bên, để cất cao lời kinh qua tràng chuỗi Mân Côi. Chính Đức Mẹ cũng là mẫu gương nhân đức tuyệt vời cho những người linh mục tương lai học hỏi, bắt chước và noi theo. Thói quen đạo đức này vẫn còn được duy trì tại Đại Chủng viện Sao Biển hiện nay.

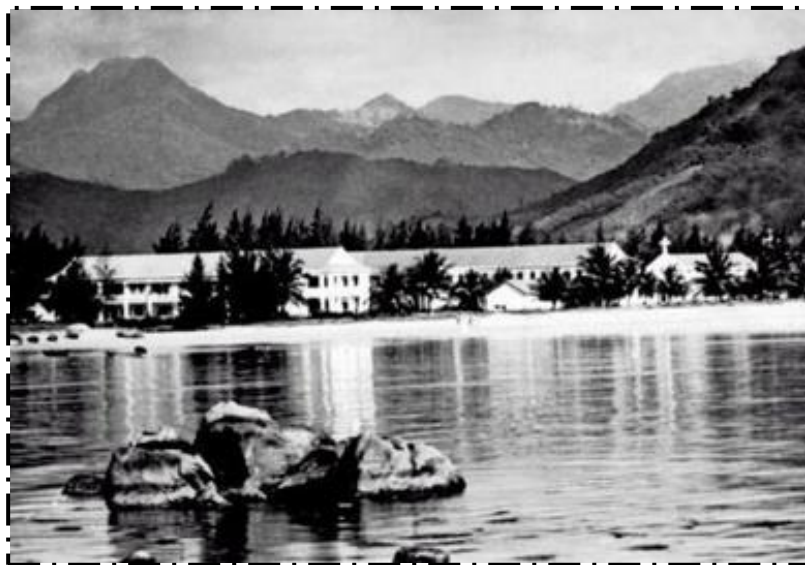
Ngày nay, dù phần lớn anh em Sao Biển thuộc Tiểu Chủng viện ngày trước đang sống giữa đời, nhưng Đức Mẹ vẫn là đáng quy tụ mọi người qua những lần hội ngộ trong ngày mừng lễ Sinh nhật Mẹ Maria hằng năm, cũng như qua những lần gặp mặt các lớp Sao Biển hay khi gia đình anh em Sao Biển có người qua đời. Dầu không thể thấy Mẹ, nhưng anh em Sao Biển vẫn tin rằng,

Mẹ luôn hiện diện giữa đoàn con Sao Biển để hòa chung niềm vui, để an ủi, chở che hay chia sẻ nỗi đau thương, mất mát của từng người anh em.

Ước mong sao, giữa mưa ghen thác chảy của cuộc đời, đoàn con Sao Biển vẫn hằng cầu nguyện và hướng lòng lên Mẹ qua lời *Kinh Lạy Nữ Vương*. Vì Mẹ mãi là “sao mai sáng” dẫn lối chúng con giữa biển trần gian, giữa ‘*chốn khách đày... nơi khóc lóc than thở*’. Vì Mẹ mãi là “sao hy vọng” khi chúng con từ giã kiếp người nơi cõi thế trần ai này.

Lạy Mẹ Maria Sao Biển, xin Mẹ ‘*ghé mắt thương xem... cho chúng con được thấy Đức Chúa Giêsu*’ trong cuộc sống hạnh phúc bên Mẹ trên thiên đàng.

G.B Ngô Đình Tiến.